

Posamezna številka:
1 krono.

TABOR izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri v dan naslednjega dne ter stane celoletno 180 K., polletno 90 K., četrtletno 45 K., mesečno 15 K. Inzerati po dogovoru. Pri večkratni objavi popust.

Naročniki se pripravljajo na TABOR, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

Posamezna številka:
1 krono.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, 2. nadstropje. Telefon inlarurb. št. 374. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, prilljže, dno. Telefon št. 24. SHS poštnoštevilni št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne vstra. — Recepti se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, sredo 25. maja 1921.

Številka: 116.

Ogledalo.

Maribor, 24. maja.

Destruktivne stranke na Hrvatskem se pogajajo že delj časa, kako bi skupno nastopile proti državni konstituantni. Neposreden povod za ta separatistični sporazum je dal »Narodni klub«, ki je zapustil Beograd, ko je uvidel, da kot neznatna manjšina ne more terorizirati velike večine v konstituantni. »Narodni klub« se je ponudil Radiću. (Zajedničarski poslanec Kerubin Šegvić je dejal v konstituantni, da se ustava prostituirala. Sedaj se evo prostituirava »Narodni klub«). Radić je sestavil program, katerega bi stranke skupno izdale na hrvatski narod. Proglas bi bil že moral iziti, a Radić je zahteval neke spremembe v stilizaciji, to pa z ozirom na zajedničarje, katerim ne zaupa preveč, ker ve, da so se pred volitvami še strastno oklepali beograjskih ministrskih stolcev in da bi pristali na vse, samo če bi jim Beograd pustil pristo roko v Banovini. Radić tudi ve, da se »Narodni klub« dobroka seljački repub. stranki, ker se hoče rehabilitirati pred kmetiskim ljudstvom, kjer je že docela izgubil tla. »Narodni klub« je navsezadnje pristal na Radićeve zahteve in sporazum je bil sklenjen. Manifest izide danes ali jutri. Podpišejo ga Hrv. seljačka repub. stranka, Hrvatska zajednica, Hrv. stranka prava (Frankovci) in bržkone tudi Hrv. pučka stranka (Klerikalci). O manifestu še spregovorimo.

G. dr. Hohnjec je razpravljaj v konstituantni o pravnem pojmovanju države. Sedaj objavlja svoj govor v »Slovene«. Njegova izvajanja so ekscerpt iz raznih nemških brošur, teoretično utemeljena in logično podprta kakor vsaka teorija te vrste; človek jih poslušaj ali čita in ve, da je to slišal in čital že nešteto krat in da je vse lepo, učeno, izbrano. Saj se končno da o vsem tem mnogo pisati in teorizirati ad infinitum. Ali zdi se nam, da imamo pred seboj igralca, ki je dobro naučil svojo vlogo in s katerim je občinstvo zadovoljno. Naenkrat pa mu zakliče nekdo: »Words, words, words!« (Besede, besede, besede). Ta Shakespearjev krik se oglašja tudi v naši konstituantni. Narodni poslanci kujejo svoje govore, dokazujejo resničnost in nezmotljivost svojih programov, izpisujejo iz nemških brošur svoje teorije o državi, o ustavi itd., a življenje jih vedno prehitava, življenje ima svoje potrebe in zahteve in jim hoče zadostiti preko vseh med seboj skreganih teorij. Država je tu, vsebina je dana in oblika se bo našla sama po sebi. Več kot vsi preprija za strankarske doktrine je življenjska potreba našega ljudstva, da dobi ustavo in da njegovi zastopniki preidejo na polje redne zakonodaje, kjer jih čaka cela vrsta nujnih nalog. »Besede, besede, besede!« To lahko mirno zaluzimo v obraz tudi g. dr. Hohnjecu. Kaj bi neki govoril ravno isti gospod, če bi slučaj nanesel, da bi imela njegova stranka v naši državi toliko glasov, kakor jih imajo demokrati in radikalci? Klerikalci so bili še nedavno - n. pr. na Zaloški cesti - drugačni praktiki, kakor so sedaj teoretiki. Oni so imeli na svojih vodilnih mestih principieline absolutiste a la Sušteršič. Da niti ne posegamo v zgodovino, vse njihove

Seja ožjega ustavnega odseka.

LDU Beograd, 23. maja. (Seja je radi tega zahteval, naj se v ustavi ožjega ustavnega odseka.) V seji sekcije ustavnega odseka se je razpravljalo o predlogu poslanca Fehima Kurbegovića glede preskrbe mestnih siromakov z lesom in kurivom iz državnih in veleposesniških gozdov, ker je v vladnem načrtu ustave predvideno, da smejo uživati koristi iz gozdov samo poljedelci in da so vsi siromašni meščani od tega izključeni. Poslanec Kurbegović

Seja celotnega ustavnega odseka.

LDU Beograd, 23. maja. Sejo ustavnega odseka je otvoril danes ob 17.30 uri podpredsednik Juraj Demetrović. Pri členu 41 se je sprejela nova stilizacija, da se k besedi »zemljoradniki« doda »in oni, ki se poleg drugega bavijo s poljedelstvom.« Pri členu 42 o agrarni reformi so zahtevali poslanci Divac, Lazić in Srškić izpremembo v korist zemljoradnikov. Dr. Laza Marković ni pristal na izpremembo, ki se je nato zavrnila. Poslanec Srškić se je vzdržal glasovanja. Pri členu 43 je bil sprejet predlog dr. Laze Markovića, ki je bil sporazumen predlog večine in po katerem se zadnja točka: »Z zakonom se bodo določili slučajji, v katerih poljedelci najmanjše površine zemlje ne morejo razdeliti med naslednike, niti ne na kak način spraviti v tujo last.« Tako je ostalo več prožnosti, da se more vprašanje minuma zemlje čim bolje rešiti zakonitim putem. Zatem se je razpravljaj člen 23 ter se je sprejela nastopna stilizacija socialističnega predloga o ure-

Seja ustavodajne skupščine.

LDU Beograd, 23. maja. Seja ustavotvorne skupščine se je otvorila danes ob 10. uri. Dr. Laginja je vprašal predsednika dr. Ribarja, ali bo ukrenil potrebno, da »Corriere della Sera« ne bo več objavljaj neresničnih vesti o sejah skupščine. Predsednik dr. Ribar je izjavil, da bo v interesu dostojanstva skupščine storil vse, kar bo potrebno, proti dopisniku navedenega lista. Zemljoradnik Popadić je podal osebno pojasnilo, nato pa je ministrski predsednik Pašić odgovoril na interpelacijo poslanca Jovanovića o zatvoritvi kučevalskih šol v bitoljskem okrožju. Ministrski predsednik pravi, da gre za trenutno nesporazumljenje z Romunijo, ki pa bo v kratkem odpravljeno. Na drugo vprašanje odgovarja ministrski predsednik, da trgovska pogajanja z Italijo niso formalno temveč samo dejanski prekinjena ker se še zbira potrebni material. Skupščina preide nato na dnevni red:

Italijanski socialisti gredo v vlado.

LDU Milan 23. maja. (Svic. brz. agentura.) Listi se bavijo z možnostjo vstopa socialistov v vlado. »Giornale d' Italia« sodi na podlagi vesti iz parlamentarnih krogov, da se bo sestava kabineta izvršila s sodelovanjem socialistov in da bo zbornični predsednik de Nicola, ki živa pri socialistov mnogo simpatij, postal ministrski predsednik.

Francoski list o koroškem vprašanju.

DKU Pariz, 23. maja. »Eclair« zagovarja avstrijsko stališče, da koroškega plebiscita v nobenem slučaju ne gre primerjati z gornješlezjskim. Koroški plebiscit se je izvršil v popolnem redu pod kontrolo zavezniških komisarjev. Vse ozemlje je bilo zasedeno od jugosl. čet. Vrhovni svet je to ljudsko odločitev ratificiral tako po besedilu mirovne pogodbe, kakor po njenem duhu. Vsleč

debatu o drugem poglavju. Prvi govornik dr. Hohnjec (Jugoslovenski klub) nastopa v dolgem govoru proti ločitvi cerkve od države. Cerkev in država morata delovati skupno, to pa se mora določiti v pravnih dogovorih. Tej misli se protivi takozvani kancelarparagraf, ker so duhovniki podvrženi oblasti samo svojih cerkvenih poglavarjev. Govornik nastopa za ustanovitev konfesionalnih šol in proti prostozidarjem. Za njim dobi besedo komunist Radvanović, ki trdi, da so ustavne naredbe glede smrtne kazni in uredbe, ki se tičejo cerkve in ženske volilne pravice, reakcionarne. Zahteva ločitev cerkve od države. Narodni socialist Brandner se v daljšem govoru zavzema za enakopravnost žensk z moškimi in za liberalnejše ustanove. Seja je bila ob 13. uri zaključena. Prihodnja seja jutri ob 9. uri zjutraj.

tega je danes popolnoma nemogoče ovreči odločitev, ki se je izvršila pod vsemi garancijami nepristranosti. (Op. ured. O listu »Eclair« je znano, da je v prirsčnih zvezah z avstrijskim zunanjim uradom.)

Vroč dnevi na jugu.

TIP London, 23. maja. Jutranje izdaje londonskih listov javljajo, da je na Portugalskem izbruhnila vstaja monarhistov proti sedanjim republikanski vladi. Vstahi so zasedli vsa ministrstva in baje zaprli ministre. Parlament bo razpuščen.

DKU London, 23. maja. (Brez.) V vseh večjih mestih Egipta so izbruhnili nemiri. Angleške čete so zopet vzpostavile mir. Padlo je mnogo žrtev. V Aleksandriji so domačini napadli angleško vojaštvo.

politične teorije so samo vprašanje njihove moči in oblasti. Kadar imajo moč in oblast v rokah, ne izpisujejo iz raznih knjig teorij o prirodni in človeškem pravu, o svobodi prepričanja itd., kratkoma: ne umujejo, temveč vladajo po svojih tisočletnih tradicijah.

Socialno-demokr. poslanec dr. Korun je v svojem zadnjem govoru v konstituantni citiral nazore dr. Kreka o plemenskem vprašanju v Jugoslaviji. Ko smo jih zopet čitali, smo si mislili: Dr. Krek je premagal Sušteršiča. Količko časa je bilo treba, da se je klerikalna stranka vrnila od Kreka nazaj k Sušteršiču. To se pravi: k Sušteršičevemu duhu. Vse to pa zaradi ljube slovenske (recte klerikalne) avtonomije, ker stranka ne more živeti brez gotove oblike nekdanjega kranjskega deželnega odbora. Samo v tako ozkih mejah lahko prinaša dušam politično in neboško zveličanje... Brdavs si ne upa nad Krpana, SLS stranka se ne mora razširiti na SHS državo. Ah, to pravoslavje...!

G. dr. Korošec je naslovil na ministra zunanjih zadev vprašanje glede našega stališča nasproti Gornji Sloveniji. Upravičeno se hujuje nad beograjskim časopisjem, ki je Korfantiyjev pokret pozdravilo na jako nesimpatičen način in zahteva v naši zunanji politiki smer slovenske solidarnosti. Vrlo lepo. Zahteva g. poslanca je simpatična. Toda njegova notranja politika je tako malo simpatična, da ne damo prav nič na njegovo slovensko solidarnost. Kako naj se g. posl. resno zavzame za slovensko solidarnost, ko je pa sam proti jugosl. solidarnosti? Ali more tajiti, da ni njegova stranka zapustila poti državnega jedinstva, na kateri je stala l. 1919 in v prvi polovici 1920? Ali ne ve, kako protisrbska je pisava njegovega novinstva? Ali ve, kako je pisala njegova »Straža« v članku »Balkanizem«? Ali ve, da se klerikalna politika na naši severni meji poslužuje protisrbske agitacije? Vse njegove besede o slovenski solidarnosti so prazna fraza, dokler bo njemu in njegovi stranki simpatična zveza z izrazito protijugoslovenskimi elementi, z Radićevci in Frankovci, samo da si stranka reši prepotence v slovenskih pokrajinah.

Da bomo narod poštenjakov.

(Obvestilo in poziv vsej slovenski javnosti.)

Narodno svobodo smo Slovenci, žal na vsi dosegli, a posledice vojne še niso izginile iz naše srede. Ne le milovnja vredni invalidi nosijo na sebi posledice krvave morije, svet je po vojni tudi duševno invaliden. Treznost, pravnost, dostojnost in druge kreposti so vsled vojne strašno trpele.

Poleg skrbi za narodno svobodo mora biti sedaj ena naših prvih skrbi, da naš narod pravno dvignemo. Ponosni smo, da smo Slovenci in Jugoslovenci, — a samo ime nam ne sme biti dovolj. Pijanost, razuzdanost in surovost delajo našemu imenu nečast. Le potem bomo lahko nase ponosni, ako bomo dobri, krepostni ljudje — narod poštenjakov.

Da to dosežemo — k temu lepemu cilju združimo svoje moči!

Na shodu »Svete vojske« proti surovosti, nenravnosti in pijačevanja

šne 10. aprila v Ljubljani v »Unionu« se je sestavil v okrilju »Svete vojske« poseben odbor za нравni prepoved naroda, sestavljen in pripadnikov raznih strank. Njegova naloga je: misli, navzete in predloge, ki so se na shodu sprožili, dejansko izvesti.

Odbor je imel odslej 5 sej. Obrnil se je z ulogami do sledečih oblasti: 1. Do višjega šolskega sveta z raznimi prošnjami, tičočimi se šolske mladine glede pouka o alkoholizmu, kajenja, igranja, kina, knjižnic, roditeljskih večerov, surovosti in medsebojne sovražnosti pri mladini. Med drugim pravi nloga: Naše šole so preveč učilnice, a premalo vzgojilnice. Višji šolski svet naj sestavi krog pedagogov, ki bodo izdelali načrt za sistematično vzgojo mladine po šolah; naš odbor mu je vedno na razpolago. — 2. Do deželne vlade v zadevi javne pravosti, pravstvene policije, plesov, kina, knjižnic, revizije gostiln, izseljevanja, kupčije z hlekleti in konkubinata. — 3. Do železniških ravnateljev s prošnjami, da dovolijo po vseh železniških vozovih nabiti lepake proti surovemu govorjenju, da naj bodo vlaki zvečer razsvetljeni, da naj se — v smislu določb opravilnega reda — pijani ljudje ne puščajo v vlak, da naj ima vsak vlak posebne kupoje za ženske in nekadilce. — 4. Do višjega deželnega sodišča s prošnjo, da naj se mladoletnim zabrani vstop k parotnim obravnavam, kjer se uče vseh mogočih hudodelstev in da naj se mlada dekleta ne zapirajo skupaj s starimi grešnicami.

Iz teh vlog so nekoliko razvidne smeri in cilji našega odbora. Razširiti želi svoje delo na vso Slovenijo. Stopil je v zvezo tudi z drugimi organizacijami v naši državi, ki imajo iste cilje. Vse sedanje delo je pa šele predpriprava na velik shod, ki bo v jeseni in po katerem se bo začelo delo v polnem obsegu.

Upamo, da bodo vsi poštene rodoljubni z veseljem pozdravili naše stremelje. Prosimo in pozivljamo pa tudi vso slovensko javnost, oblasti, šole, društva in posameznike, da naj naše delo krepko podpirajo. Želeti bi bilo, da se v posameznih krajih ustanovljajo tozadevni pododbori; en tak pododbor se je že ustanovil. Odbor je hvaležen za vsak dobrohoten migljaj. Kdor želi sodelovati, naj se prijavi na naslov: »Sveta vojska« Ljubljana Poljanski nasip 10 ali osebno predsedniku ozioroma tajniku (nadučitelj Rudolf Horvat).

Odbor za нравni prepoved naroda.

Pleme, narod, država.

Naši avtonomisti iščejo širom Evrope primerov, da z njimi utemelje svoja stremeljenja. Njihovo glasilo pokazuje v zadnji številki na izjavo bavarskega ministrskega predsednika, ki je dejal, da si hoče Bavarska ohraniti svojo lastno državo in kulturno življenje, na

BOZ. BORKO:

Pri Rusih v Strnišču.

V bližini Maribora imamo rusko kolonijo. Taborišče v Strnišču je znano daleč naokrog. Mesto iz lesa, iz barak, ki se polagoma podira in umika pred prejšnjimi lastniki te zemlje: polji in gozdovi. Lepi so gozdovi, večji del črnogorica. Se lepa so polja proti Ptujem in Hlalomam. Sredi teh polj in gozdov čepi še v spomin na svetovno vojno: mesto barak. Človek se pri pogledu nanj spomni na vojne grozote, na propadlo vojaško moč nekdanjega cesarstva. Tudi barake so bile priča strašnega trpljenja in neštetihih krivic. V taboriščih so se zbirale nove čete za fronto, sem so prihajale njene žrtve. — Na koncu so ostale samo še žrtve in popesile konec avstrijske strahovlade.

V teh Potemkinovih vaseh v Strnišču so našli zavetje ruski begunci. Naselili so se v barakah, prenesli sem svoje šole in ostanke vojaške organizacije. Vzpostavili so tukaj del, silno mičen in žalosten del nekdanje mogočne Rusije. So sami vojski njihove žene in njihov naraščaj. Vseh skupaj je o-

kako odcepitev od nemške države pa noben politik ne misli. Primera med Nemčijo in Jugoslavijo je zelo šepava. Nemški »Bundesstaat« je nastal mnogo pozneje, ko se je že razvil politični in kulturni narod Nemcev. Plemena so se že potopila v narodnem jedinstvu; Bismarck ni zedimil nemških plemen, temveč nemške politično-zgodovinske tvorbe. Če se avtonomisti opirajo na plemenske razlike, hočejo pa ustvariti narodno državo, tedaj prihajajo s samim seboj navskriž. Ako se bo pleme še dalje razvijalo v svojih plemenskih mejah, se bo moralo vedno bolj diferencirati in z diferenciacijo oddaljevati od naroda. Narod je po svojem antropološkem in historičnem značaju sestavina več plemen, nivelacija njihovih razlik in posebnosti. Če Bismarck bi bil našel nemškega naroda, ampak celo vrsto plemen s kulturnimi, jezičnimi in drugimi razlikami, bi šel preko plemenskih mej in historičnih razlik ter spojil vsa ta plemena v enotno centralizirano enoto, ali bi se pa sploh odrekel veri v bodočnost nemškega naroda in bi prepustil plemena njihovi usodi. Greh naših avtonomistov ne leži v tem, da zahtevajo razdelitev uprave na več edinic, temveč da se z vsjo silo upirajo neizogibnemu procesu stopljenja treh jugoslov. plemen v edinstven politični in kulturni narod.

Kadar bo ta proces dovršen, lahko govorimo o kolikor le mogoče široki samoupravi posameznih gospodarskih edinic, ker se ne bo treba bati, da bi se te edince oddaljile med seboj in iztrgale iz narodne in državne enote. Avtonomisti zelo mnogo barantajo z zgodovino, pozabljajo pa, da je v zgodovini Južnih Slovanov naš sedanja doba najbolj zgodovinska. Ker odločuje o tem, ali se politično in kulturno razdrobljena plemena združijo v narodni organizem, ki bo zmožen svetovnega življenja, ali pa se posuše kakor veje, posekane z debla. Kaj bi pač bile s slovenskim narodom v 19. stoletju, če bi ostal razcepljen v Štajerce, Kranjce itd? Kakor smo takrat podrli deželne (zgodovinske) meje, tako moramo sedaj podreti plemenske. Razdelitev po Bismarckovih načelih je tudi praktično neizvedljiva, ker na pr. velik del bosansko-hercegov. prebivalcev (analogija: bavarskih) neče ostati v Bosni (Bavarski) temveč se hoče zediniti v Srbijo (Prusko). Radić je sicer enkrat, ko je bil dobre volje, izjavil, da je za Jugoslov. zvezno državo v sedanjem mednarodnem okvirju, a danes je proti temu; sicer so pa republike Hrvatska in Slovenija poleg kraljevine Srbije in Bolgarije v zvezni državi nemogoče, ker bi Radić nikdar ne priznal enotne zunanje politike in skupne armade, dočim na Bavarskem ni politika, ki bi skušal na ta način škodovati nemškemu narodu in nemški državi. Naši plemenski separatisti bolehajo na prenaščenosti slabo prebavljenih idej.

krog 1200. Navsezani ne samega sebe, osuro ločeni od sveta, ki jih obdaja, tvorijo poseben svet, kakor otok sredi morja.

In vendar imamo s tem svetom mnogo skupnih vezi. Ko so Rusi iz Strnišča pred par tedni priredili v Mariboru svoj uspešni koncert, smo vsi čutili, da so nam ti ljudje bližje, nego smo si doslej mislili. Pozdravili smo jih kot Slovane, kot brate iste rase, h kateri spadamo sami. Iz njihovih pesmi nam je govorila duša, ki je sorodna z našo narodno dušo. Pred tisočletji smo se pod neizprosnim diktatom zgodovine ločili in šli vsak na svojo stran. Naši predniki so zasedli del Alp in balkanski poluotok. Rusi so ostali v širokih severnih stepah, obrnjeni z licem proti vzhodu. Dočim smo mi krvaveli in izgubljali tla v bojih z Bizantinci, Germani in latinskimi narodi, so imeli oni težke boje s Tatarji. Tako se je zgodovina razvijala v raznih smerih in vse to je povzročilo diferenciacijo. A naši prepoveditelji so se zavedali, da smo mi in oni — enc. Slovani smo. Rusofilstvo so imeli naši prvaki jako v čislih. M. Majer Zaleki, vrli koroški ro-

Notranja in zunanja politika.

* Zavod sv. Jeronima v Rimu.

„Jutarnji list“ javlja iz Splita: Iz Rima prihaja zanesljiva vest, da italijanska vlada pripravlja razlastitev zavoda sv. Jeronima. V to svrhu namerava glavno poslopje na via Ripetta oddati za zasebna stanovanja, prodati vse pohištvo, a upravo zavoda poveriti Prefetturi di Roma. — Ta vest je zelo značilna. Pred nekoliko tedni so se mudili v Rimu naši škofje. Takrat se je razpravljalo tudi o zavodu sv. Jeronima v Rimu, ki reprezentira velikansko vrednost in bi se lahko uporabil za naše namene, zlasti kot dijaški dom za jugoslov. dijake, ki študirajo v Rimu. Škofje so baje takrat dobili zagotovilo, da bo zadeva ugodno rešena. Kaj so si Italijani mislili pod ugodno rešitvijo, vidimo iz gornje vesti. Kaj pravi k temu Vatikan, kaj poreče naš episkopat.

* Karel se sell. Bivši cesar Karel te dni zapusti Svico. Nastanil se bo v Spaniji.

* Gornja Slezija in antanta. Vprašanje Gornje Slezije je izza reparacijskega spora najaktuelnejša politična zadeva, s katero se peča vse časopise zapadnoevropskih sil. Ta teden bi se imela vršiti konferenca vrhovnega sveta, na kateri bi došla v razpravo Gornja Slezija a je bila v zadnjem trenutku pred sklicanjem odgodena. Nasprotje med Lloydom Georgeom in Briandom, ki se je povodom znanega Lloyd Georgeovega govora precej zaostri, je ublaženo z novo noto angleške vlade, ki povdarja, da je Anglija po 13. maju prejela nove informacije, katere morajo izpremeniti stališče britanske vlade. Anglija celo obžaluje, da niso francoske čete energičnejše nastopile v Gornji Sleziji. To bi pomenilo, da se Anglija vendarle strinja s francoskim radikalizmom nasproti Nemčiji, dasiravno to priznava po ovinkih in z izvestno mero neodkritosrčnosti. Položaj v Gornji Sleziji je bistveno neizpremenjen; uporniki so še vedno gospodarji situacije. Antantne čete so v defenzivi. Politični krogi Poljske pričakujejo z napetostjo, kakšno stališče bo zavzel vrhovni svet v tem kočljivem vprašanju.

* Iz francoske zbornice. Debata o trianonski mirovni pogodbi se je v zbornici odgodila, ker je za terek določena splošna debata o zunanji politiki.

* Anglija in Gornja Slezija. Francoski poslanik grof Saint Aulaire v Londonu je v soboto pri angleškem zunanjem uradu posredoval, da bi dosegel skupno intervencijo zaveznikov v Berli-

nu, s katero naj bi se nemška vlada pozvala, da napravi konec odpošiljanju prostovoljcev v Gornjo Slezijo. Francoski poslanik je naglašal, da je potrebno sodelovanje s členi medzavezniške komisije v Opolah v svrhu vzpostavitve reda. To bi se dalo doseči potom kolektivne intervencije pri vstaših. Angleški poslanik Percival ni hotel začeti pogajanj z vstaši, ker bi to značilo, da je vstaše priznal.

* Nemški vojni krivci, kakor javlja „Berliner Börsen-Zeitung“, bo gradivo o nemških krivcih, ki so med vojno storili dejanja, katere nasprotujejo mednarodnemu pravu, izročeno antantnim silam in objavljeno. Lista sestaja iz treh delov s obtožnicami in dokazilnim gradivom. Posebne slučaje, kjer gre za prestopke proti genfski konvenciji, bo preiskal Rdeči križ.

* Definitiven izid volitev v Italiji. Končno veljavni izid italijanskih volitev je naslednji: Konstitucionalci 275, klerikalci 107, socialisti 122, komunisti 15, republikanci 7, Jugosloveni 5, Nemci 4. V prejšnji zbornici so imeli: Konstitucionalci 239, klerikalci 100, socialisti 138, komunisti 18, republikanci 13. Konstitucionalci pripadajo raznim političnim skupinam: Fašisti, reformisti, nacionalisti, demokrati, radikalci in liberalci. Računa se, da je v novi zbornici okrog 300 poslancev bivšega parlamenta.

* Dr. Beneš potuje v London. „Narodni Listy“ poročajo, da bo dr. Beneš 28. maja odpotoval v London. Predložil bo neke izpremembe v statutu zveze narodov, hkrati pa bo pripravil potrebno, da se med Anglijo in Češko-slovaško sklene trgovinska pogodba. Ob tej priliki bo češkoslovaški zunanji minister referiral o stališču svoje vlade v vseh aktualnih vprašanjih, osobito v vprašanju Gornje Slezije. Med potom se bo nudi tudi v Parizu, kjer se sestane s Briandom.

Zanimivosti.

Iz nižin človeške družbe. Ta umor se je dogodil v razmerah blatnega dna človeške družbe, v onih razmerah, ki so tako nenaravne in z bistvom človeškega dostojanstva tako nespojilive, da jih s stališča naših nazorov sploh ne moremo razumeti. Mogoče in razumljivo je, da odpusti mož svoji ženi vse, kar je nekoč zagrešila, da ji odpusti tudi poznejše varanje, toda nerazumljivo je za naše psihologične in normalne pojme, da bi mož sam silil svojo ženo — v nezvestobo, v prostitucijo. Ne glede na to, jo ljubi ali ne, mu mora že čisto vsakdanje samoljubje to braniti. In vendar se na dnu človeške družbe dogajajo tudi taki slučajji. O najnovejšem poročajo te dni dunajski časopisi. Trgovski potnik, delamržen in skrajno pokvarjen mož Johann P. pier je hotel živeti udobno in brezdelno na račun svoje žene ter jo radi tega z grožnjami in s palico prisilil, da se je vdala prostituciji. V stanovanju v Mühlgasse v Wiednu na Dunaju, obstoječem iz kuhinje in dveh sob se je

ti; vkljub temu, da se človeku vsi ti dogodki dozdevajo kot nepravilna na ključja in kričeče krivice, so morda v razvoju človeštva ravno tako potrebni in nujni, kakor oni, ki v človeški domišljiji veljajo za naravne, pravične in logične dogodke. Danes, ko se na svobodnih tleh jugoslovanske domovine srečujemo z ruskimi begunci, ki se razkropili širom sveta kakor Izraelci po koncu Jeruzalema; ko vidimo, kako se še oklepajo svoje preteklosti svojih tradicij, kako verujejo v resnost svojega naziranja o Rusiji in njihovem narodu, tedaj gledamo v njihovi osamljenosti ne le slovansko, temveč tudi človeško tragiko. Teh par ur, kar sem bil med njimi, sem se trudil, da gledam na svet in življenje z njihovimi očmi in da jih promatram brez njih mislekov, ki bi jih sicer imel proti njihovemu naziranju. In nikakor nisem izpustil izpred oči zgodovinskega dejstva, da smo mi šli proti zapadu, Rusi pa proti vzhodu. V tem leži jedro vsakega problema. (Dalje p...)

doljub, je potoval v Moskvo. Že precej zgodaj smo dobili v prevodih ruske pisateljice. Srbski del našega naroda se je takoj ob osvobojenju naslanjal na Russe. Po nekdanji Avstriji je sicer bilo to slovansko rusofilstvo bolj idealnega značaja, ali vsi vneti Slovani so čutili, da ima njihov idealizem neko materijelno podlago: Slovani smo po številu veliki in močni, slovanska Rusija je evropska velesila. Seveda je bilo vse to še jako rahlo, nezrelo, zdravničarsko. Z Rusijo smo bili kakor petošalec s svojim dekletom: na tihem smo ji dvorili, plamteli za njo in kovali verze o nji, a v resnici ona niti vedela ni, da iščemo njeno ljubezen in jo je poklanjala drugemu. Tako je slovansko rusofilstvo enako kakor rusko slavjanofilstvo ostalo v platonskih mejah in se je pojavilo v življenju le tam, kjer so to kazali resni interesi: Srbija in Bolgarija sta se osvobojevali s podporo ali celo z vojaškimi žrtvami Rusije. Naši slavjanofili pa so bili na tihem razočarani, ko je ruski general Paskievic prignal spuntane Madžare nazaj v habsburško naročje. Sicer pa to le mimogrede. Zgodovinskih napak ni mogoče popravljati.

nam umaknil v kuhinjo, kjer je spal v času, ko je njegova žena v obeh sobah sprejemala svoje nočne goste. Tako je spal Papier tudi kritične noči v kuhinji, ko se je nahajal pri njegovi ženi nekaj goste. Spal je trdno in ni slisal ničesar, komaj silen krik in ropot ga je prebudil. Sprva ni mislil mnogo, kaj se je zgodilo, ko pa je začul, da je nekdo naglo pobegnil preko predsobe, je vstal ter pogledal, kaj se godi. V sobi je ležala njegova žena mrtva, zadavljena, po stopnicah pa je bežal neznanec, ki je hip na to že izginil skozi hišna vrata na ulico. Mož, ki je opazil takoj, da je morilec ženi odvzel tudi prstane in druge dragocenosti, je prijavil dogodek policiji, ki je po dolgem zasledovanju iztaknila potom ure, ki jo je bil morilec pozabil vzeti s seboj nekega Gustava Stockerja, ki je izjavil, da je ura njegova a da mu je bila nedavno ukradena in da je kot tatu osumil nekega trgovskega pomočnika Karla Zafunčiča iz Požege v Slavoniji. Policija je iskala dalje ter tudi res našla omenjenega Zafunčiča in pri njem sledove, ki so pričali, da je prijatelj pravega Zafunčiča sicer dejanje taji, vendar pa mu to ne bo nič pomagalo, ker so dokazi preveč jasni in je obem tudi jasno, da jo je umoril z namenom, da jo oropa.

Dnevna kronika.

— Praznovanje praznika sv. Cirila in Metoda je v Mariboru vspelo kar najlepše. Ze na predvečer se je odelo mesto v narodne in državne zastave in zvečer so pokali pred artilerijsko vojašnico topovski streli. Nerazumljivo pa nam je, zakaj se ni vršila napovedana vojaška bakljada. Po ulicah, posebno po Aleksandrovi, je čakalo ogromno ljudstva na spreved do pozne nočne ure, toda pričakalo ga ni. Drugič naj se raje ne razglašajo tako vodi ljudi za nos. Zjutraj ob 6. uri je oddala artilerija 21 strel, po 8. uri pa se je jelo zbirati po osrednjih ulicah in trgih vojaštvo, da prisostvuje pontifikalni maši, ki se je vršila ob 9. uri v stolnici in katere se je poleg vojaških dostojanstvenikov in vojakov vdeležilo tudi državno uradništvo in mnogo drugega občinstva. Praznik je proslavila tudi naša šolska mladina srednjih in ljudskih šol. Po pontifikalni maši v stolnici se je vršilo na Slomškovem trgu difiliranje vojaštva, ki je pokazalo, kako lepa disciplina vlada v naši mladi, a tako čvrsti vojski. Privatna podjetja pa praznika v večini žal niso obhajala. V tem oziru bi bilo treba nekaj ukreniti. V Italiji so n. pr. državni prazniki obvezni za vse državljanke in ne samo za državne nameščence in vojaštvo.

— Duh „Rapidovega“ moštva. Pred nogometnimi tekmami nosi „Rapid“ po mestu dvojezične reklame, na katerih je slovensčina namenoma spačena ter s tem kaže sovraštvo do Slovencev, še bolj pa jo kaže sedaj po izgubljenem prvenstvu. Člani Rapida sploh nočejo govoriti s člani slovenskih klubov. Ko je hotel po zadnji tekmi nagovoriti predsednik slovenskega kluba Maribor nekega člana „Rapida“ je pristopil drugi član Rapida, neki Schunkowitsch, ter prepovedal svojemu tovarišu govoriti „s takim“. Rapidovec Erwin Pernat pozdravlja člane slovenskih klubov z „Zdravo Schuft“. Drugi Rapidovec Maks Kertschegg je napadel prošli teden v „Veliki kavarni“ dva člana Maribora ter jima zagrozil, da bo pretepel o priliki vsakega člana Maribora, ki mu pride pred oči. Če pa bo Maribor enkrat nemški, potem gorje članom Maribora. Obenem je zagrozil, da pridejo v časopise (seveda graške) ter razgrajal in psoval še ves večer. Mislimo, da tako obnašanje članov ne dela čast klubu, ki bi se moral vendar enkrat zavesti, da je pri tekmi podlegel le, ker je šibkejši, a predvsem, da živimo v Jugoslaviji.

— Regulacija stanarine. Minister za socijalno politiko, dr. Vekoslav Kukec je predložil regentu v podpis novo stanovanjsko naredbo, v kateri je regulirano tudi vprašanje stanarine. Za podlago je vzeta čista stanarina iz leta 1914, ki pomnožena s tremi tvori sedanjo normalno stanarino. Za stalno nameščene se sme ta stanarina povečati samo za enkratni iznos, skupno torej štirikrat. Tako bi po tem n. pr. stranka, ki je plačala l. 1914 40 K najemnine, plačala sedaj 40×4=160 K. Strankam, ki imajo letnih dohodkov od 120.000—

200.000 K, se stanarina zviša lahko 6 krat, ti bi plačali v gorenjem primeru torej 40×6=240 K najemnine. Onim strankam pa, ki imajo več nego 200.000 kron letnih dohodkov, se stanarina zviša lahko poljubno. Državni uradi, zavodi itd., ki so nameščeni v privatnih lokalih pa plačajo normalno stanarino, t. j. osnova iz l. 1914 ×3. Naredba pa še ni v veljavi.

— V znamenju novih nad na skrajšno osvoboditev naše tužne Koroške se je vršil v soboto zvečer v našem Narodnem domu drugi koroški večer, ki je bil pa slabše obiskan kakor prvi, posebno slabo so bili zastopani naši boljši krogi, dočim je pokazalo naše častništvo, da se zaveda svojih narodnih dolžnosti. Kot govorniki so nastopili župnika Gabron in Arnuš ter dr. Kotnik. Prireditelji so izpolnjevale deklamacije dijakov, pesmi železničarskega pevškega društva „Drava“ ter vojaške godbe.

— Na naslov naših kavaren. V Mariboru imamo sedaj že lepo vrsto slovenskih kavaren, ki prav lepo uspevajo in katere polni skoro izključno naše občinstvo. Kljub temu pa se gg. lastniki ne spomnijo, da bi naročili naše slovenske revije. Na razpolago imajo razne „Simplicissime“, „Muskette“, „Gartenlaube“, „Universum“ itd. itd. cel gozd manj vrednih nemških družinskih in šaljivih listov. Zaman pa bi iskali „Ljubljanski Zvon“, „Dom in Svet“, „Vesno“, „Njivo“ itd. Tega v teh naših kavarnah sploh ne poznajo. Kaj pomagajo vsi lepi in dobri nameni, zamenjati tujo kulturo z našo domačo, če pa ne najdejo odmeva niti tam, kjer bi ga najprej morali najti. Kot stalni gosti pa bomo odselej zahtevali, da ti naši listi pridejo v naše kavarne in ne bomo mirovali dokler tega ne dosežemo.

— Dopisnik iz Sv. Lovrenca na Pohorju, ki v zadnji številki „Straže“ z dne 18. maja t. l. polemizira o žalostnem izidu občinskih volitev, naj izve tem pottom, da ni rdečenemške zmage kriv samo jugoslovanski poštni uslužbenec, ali bolj natančno povedano, poštni sluga, ker je bil napisan na listi nemško-obrtniške stranke, ampak so, resnici na ljubo povedano, glavni krivci slovenske polomije oni gospodje, ki so si vzeli patent za edino pravilno sestavo skupne slovenske liste, katero so v svojem navičnem absolutizmu in separatizmu popolnoma zagrešili. Krivi so oni gospodje, ki so mirno vtaknili v žep veliko blamažo pri pobiranju podpisov za svojo gospodarsko listo s strani nemške obrtne stranke. Krivi so oni gospodje, ki so v svoji domišljivosti odbijali ponujane kandidature od slovenske strani ter namesto živahne agitacije med Slovenci, delali na tihem kompromise z Nemci. Javnost naj izve, da so naši veleumi zaigrali že pred volitvami celo igro in da so dospeli do vrhunca svoje slave na dan volitev, ko so kot pogumni generali nečastno kapitulirali pred rdečo in vsenemško gospodo. V svoji potlačeniosti so pristali na to, da se je razobesila zastava nad občinskim domom, ki je pod krinko internacionale s svojo rdečo barvo naznanjala tržanom cele tri dni vsenemško zmago. To so fakti, ki ostanejo pribiti v kroniki naše jugoslovenske trške občine Sv. Lovrenca na Pohorju. Pa edini izhod je še, ki nas lahko reši iz te klaverne situacije ter nam da vsem zapostavljenim Slovincem pravo zadoščenje, to je naša vlada, na katero apeliramo, da volitev razveljavi ter postavi občini odločnega in narodnega genta. — Eden za vse.

— Proforskim kandidatom. Da se dobi pravočasno pregled pomožnih učiteljev za prihodnje šolsko leto, se vabijo kandidati srednješolskega učiteljstva, tako oni, ki že služujejo, kakor tudi oni, ki so komaj dovršili filozofske študije in žele kako mesto na srednjih šolah ali na učiteljskih v Sloveniji, da se prijaviijo višjemu šolskemu svetu najkasneje do 30. junija t. l. Navesti morajo v prijavi natančen naslov, rojstni kraj, leto in znanstveno stroko, za katero so usposobljeni.

— Ljudska knjižnica je v četrtek zvečer radi praznika zaprta.

— Rezervnim častnikom. Klub jugoslovenskih rezervnih častnikov poziva vse svoje člane, da se udeležijo v četrtek velike veselice v korist preostalih v vojni padlih častnikov, ki jo priredi mariborski častniški zbor v vojni realki.

— Veselica v korist preostalih v vojni padlih častnikov, ki jo priredi v četrtek 26. t. m. v vojni realki naš čast-

niški zbor, bo gotovo največja letošnja prireditel v Mariboru. Poleg petja, godbe, telovadbe in mnogo drugih zabavnih točk se bo vršil tudi velik evetlični korzo in končno ples na prostem in v dvorani. Veselica, ki bo pričela že popoldan, bo trajala celo noč do jutra.

— Nabavljajna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru, r. z. z. o. z., ima dne 9. junija ob pol 18. uri v porotni dvorani okrožnega sodišča svoj izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o osnovitvi saveza v Beogradu; 2. pogovori glede poslovanja in eventualno nove volitve; 3. služajnosti in sklepanje o nagradah tajnika, blagajnika in gospodarja. Ako občni zbor ob določeni uri ne bi bil sklepčen, zboruje ob 18. uri pri vsakem številu navzočih članov.

— Klub amaterfotografov Mariborske podružnice SPD naznanja, da sprejema nove člane blagajnik g. Ferdo Pinter, trgovec v Mariboru, Aleksandrova cesta. Član kluba je lahko vsak reden član SPD. Fotografiji po poklicu so izključeni. Člani so izvršujoči in podpirajoči. — Ker namerava prirediti klub že letošnji jesen tekmovalno razstavo slik, naj se priklasio člani takoj.

— O usodi nadgeometra Vidriha. Pred par dnevi smo poročali, da je zadela nadgeometra Vidriha kap na možgane, ko se je peljal iz Dunaja, kjer se je nahajal službeno, domov v Krško. Vidriha so prepeljali v našo mariborsko splošno bolnico, od tu pa v Ljubljano v deželno bolnico, psihiatrični oddelek. Vidrih je doma iz Vipave, je pa že od l. 1919 nameščen v Krškem kot geometer, oziroma nadgeometer. Vidrih je bil v avstrijski armadi rezervni nadporočnik ter je že takrat duševno obolel ter bil radi tega superarbitriran. Proti koncu vojne pa se mu je um zopet vrnil, tako da je potem služboval še pri narodni straži in se pozneje, ko so Italijani okupirali Vipavo, preselil v Jugoslavijo, ter nastopil mesto v Krškem. Istočasno se je tudi poročil. Ker ga je sedaj zadela kap na možgane, je vsako upanje na okrevanje zaman. To je resnica, vse drugo, kar poročajo nekateri listi, je izmišljeno.

— Srečke drž. razr. loterije, drugo kolo 1. razred so došle in se dobivajo pri blagajni glavne pošte Maribor l. Zrebanje se vrši 15. in 16. julija 1921.

— Najdena je bila v pondeljek na neki klopi v parku nemška šolska knjiga francoskega jezika za meščanske šole. Dijak, kateri jo je pozabil, naj se zgłosi v našem uradništvu, kjer se mu vrne.

— V Limbušu je zopet isvoljen za župana g. Srečko Robič. V tej občini ima večino SKS, v Bistrici pri Limbušu SLS, v Pekrah pa KS. V Vrhovem dolu nima nobena stranka absolutne večine, a relativno so dobili samostojni kmeti. Močno so nazadovali komunisti, ki so si pri volitvi v konstituanto priborili dve tretjini glasov.

— Cven pri Ljutomeru. S koncem tega meseca se začasno ukine poštni urad Cven pri Ljutomeru, ker je imel premalo poslov ter se uvede za Cven in sosednje vasi selska poštna služba ljutomerskega poštnega urada. Pošto se bo dostavljalo vsak dan razen ob nedeljah.

— Izkaz v mesecu aprilu 1921 v Mariboru izbrisanih obrtnih pravic: Ivan Bernreiter, Frankopanska ulica 11, gostilniška obrt. Josip Gorenjak, Glavni trg, mesarska obrt. Erste steiermärkische Arbeiterbäckerei, Tržaška cesta 38, pekarija. Ivan Midlil, Razlagova ulica 11, vrtnarska obrt. Tement Marija, Glavni trg, prodaja klobas. Robavs Karl, Koroška cesta 24, trgovina z zeljem. Leber Josipina, Tvojniška cesta, trgovina z razglednicami, papirjem itd. Slik Ana, Glavni trg, trgovina s sadjem itd. Durjava & Co., Aleksandrova cesta 83, trgovina z manufakturo in konfekcijo. Stürzer Leop, Grajski trg 3, trgovina z dež. pridelki, lesom in ogljem. Rogina Marija, Gosposka ulica 26, trgovina s predmeti, ki so dovoljeni v prostem prometu. Jarčič Karol, Gosposka ul. 37, čevljarska obrt. Eberl Ivan, Jezdarska ulica 5, pekovska obrt. Franciska Strachill, Na Pristanu 5, branjarja. Marija Koprivnik, Glavni kolodvor, branjarja. Leopold Schweitzer, Aleksandrova c. 1, trgovska agentura in komisija. Franc Voršič, Gosposka ulica 44, nabiranje prednaznanil. Josip Sternad, Aleksandr.

cesta 18, trgovina s predmeti, ki so dovoljeni v prostem prometu. Ivan Sock, Aleksandrova c. 83, izdelovanje in prodaja podob iz gipsa. Rihard Ogrizek, Vinarska ulica 13, vrtnarstvo. Marija Ogorevc, Prečna ulica 6, trgovina z meš. blagom. Eligij Celligoy, ključavničarska ul. 1, trgovina z lesom. Jernej Ankerst, Gregorčičeva ulica 12, trgovina z lesom. Viktor Jarc, Gosposka ul. 28, trgovina z mešanim blagom. Franjo Lepoša, Koroška cesta 9, trgov. agentura in komisija. Pavel Kamerer, Aleksandrova cesta 6, gostilniška obrt. Rupnik Ana, Frankopanova cesta 15, gostilna. Josip Sekula, Glavni trg 17, trgovina s čevlji in in čevljarskimi potrebščinami. Wreg Josip, Sodna ulica 15, trgovina s čevlji. Antonija Topolnik, Aleksandrova cesta 57, godčevska obrt. Ivana Vezjak, Glavni trg, trgovina s sadjem itd. Marija Felber, Dravska ulica 11, trgovina z mešanim blagom. Ana Gaberšek, Glavni trg, trgovina z sadjem. Karl Scheidbach, Gregorčičeva ulica 8, informacijska pisarna. Marija Stucin, Ruška cesta 16, trg. z galanterijskim blagom in slaščicami. Marija Korent, Samostanska ulica (baraka), branjarja. Antonija Stojec, Jurčičeva ulica 8, trgovina z zlatino. Friderik Malenšek, J. Vošnjakova ulica 21, trg. z lesom in premogom na debelo. Avrelia Kavčič, Rotovski trg 4, trgovina z meš. blagom. Karl Witzler, Tkalska ulica 9, knjigovez. Franc Korman, Tattenbachova ulica 7, trgovina z meš. blagom. Julijana Vogl, Zidovska ul. 5, gostilniška obrt. Roman Pelikan, Grajski trg 2, knjigarna. Henrik Ratschek, Mejna ulica 38, stavbenik. Jakob Stipper, Motarjeva ulica 2, izvošček. Drago Belsjak, Slovenska ulica 6, anončni zavod. Alojz Lamprecht, Glavni trg, trgovina s sadjem itd. Katarina Somrek, Glavni trg, trgovina s sadjem. Marija Herko, Stritarjeva ulica 23, prodaja jedil in čaja. Vladimir Pavlišak, Slovenska ulica 8, trgovina s sadjem. Leo Kerschbaumer, Glavni trg 15, trgovina z meš. blagom. Tvrđka Funke in Loos, Gosposka ulica 14, izdelovanje dežnikov. Josip Wagner, Aleksandrova c. 15, prevažanje tovorov z avtomobili. Berta Eric, Sodna ulica 25, godčevska obrt.

Kultura in umetnost.

x Iz pisarne Narodnega gledališča. Danes prične predstava „Mam'zelle Nitouche“ ob pol 21. (pol 9.) uri, ker je vojaška godba zaposlena pri mirovozu, kar naj blagovolijo cenj. obiskovalci vzeti blagohotno na znanje.

Kino.

I. Mariborski bioskop. Danes v sredo 26. t. m. pričinja I. Mariborski bioskop predvajati Gausovo igro v 6 dej.: „Pustolovščine markize Königsmarške“, katero je režiral umetniško Emerich Hanus, arhitektonično Fritz Kraenke, fotografiral pa Axel Graatkjaer. V glavni vlogi nastopi znamenita kino-igralka Dagni Servaes. Predvajala se bode tri dni, v sredo, četrtek in petek. Pri predstavi v petek bo svirala vojaška godba. „Pustolovščine markize Königsmarške“ so jako zanimive ter kažejo poleg drugega tudi vse mogoče trike višje aristokracije, njene dobre in slabe strani, politične in ljubavne zapletljajve itd. Sploh igra je vredna, da se jo ogleda.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V torek 24.: „Mam'zelle Nitouche“. Gostuje Irma Polakova.
V sredo 25.: „Netopir“. Gostuje Irma Polakova.
V četrtek 26.: „... ulica št. 15“. Ab. C. 34.
V petek 27.: „Obrt gospe Warrenove“. Ab. C.—35.
V soboto 28.: „Nioba“. Izv. abon.
V nedeljo 29.: „Ekvinocijo“. Gostuje gospa Danilova. Izv. abon.
V pondeljek 30.: „Tiha sreča“. Gostovanje v Ptujju.

Sokolstvo.

o Za Jugoslovensko Sokolsko Matice je daroval brat B. Slachta, restavater v Narodnem domu v Ljubljani 260 K. Iskreni hvalel Bratje, zbirajte o vsaki priliki za Sokolsko Matice!

o iz češkega Sokolstva. Pred kratkim je umrl eden najstarejših in najboljših sokolskih delavcev brat dr. Pipich. — Petdesetletnico praznuje te dni znani sokolski delavec in član predsedstva COS brat dr. Masak, ki je kot zdravnik znan sokolski pisatelj. — COS priredi v letošnjem poletju osem velikih zletov na Slovaško. Vse župe so razdeljene na osem delov in vsaki je določen kraj, kamor ide na zlet. Izbrani so samo najboljši telovadci. Sokolsko društvo v Pilznu je otvorilo prvo telovadnico za dijake in naraščaj. Mnogim je še v spominu, da so lanskó leto ob priliki stavbe telovadišča začeli delavci s stavko. Ker je bil s tem ogrožen zlet v Pragi, so Sokoli sami prijeli za delo in porabili vse proste ure, da so delo dokončali. Sokolsko društvo v Kladnu je poslalo čez sto delavcev — Sokolov. Letos priredi župa Kladno svoj zlet v Kladnu. Da povrne Praga Kladnu svoj dolg, poletela je zadnja nedeljo župa Jungmanova v Kladno, kjer so vsi Sokoli zagrabili za delo, da dovrše telovadišče za župni zlet. Od navadnega delavca pa do ministrskega svetnika, od naraščaja pa do 80 letnega starčka, vsi so kopali, odvažali zemljo itd. ter pripomogli k lepemu uspehu. Naj bi ti vzorni delavci — Sokoli našli pri nas unogo posnemalcev.

o Sokolstvo v Lilleu. Kakor poročajo „Narodni Listy“, so dobili Sokoli na veliki svetovni tekmi telovadcev v Lilleu na Francoskem izmed vseh udeleženi narodov prvo mesto. S tem je Sokolstvo pokazalo pred celim svetom svojo velikansko silo. Pomen, ki ga ima ta sokolska zmaga, je neprecenljiv. Največji narodi so tekmovali med seboj, da pokažejo, koliko je kateri razvil fizično dovršenost in silo človeka; venec zmage je odnesel Slovan in s tem dokazal, da je izmed vseh sistemov najboljši in najlepši Tyršov sokolski sistem. Kakor se je Sokolstvo izbornó obneslo v delu za osvobojenje malih zatiranih narodov, tako bo poslej razvijalo in dovrševalo tip človeka z lepim telesom in zdravim, čistim duhom. Morda bo ravno Sokolska misel tisto, kar bo Slovanstvo dalo vsemu človeštvu, da se dvigne in osveži. Te misli se človeku nehote vsiljujejo, ko sliši o zmagi Sokolstva v svetovni telovadni tekmi. Zmaga pa ima tudi političen in kulturni pomen. V večjih narodih uživa sport, osobito telovadba, veliko večji ugled v javnem življenju nego pri nas. Ljudje, ki bi se sicer nikdar ne zanimali za Cehe in Jugoslovane, bodo sedaj vpraševali, kakšen je narod češki in jugoslovanski, ki je dal najboljšo telovadco. Kakor znano, so se tekme udeležili tudi naši Sokoli. Tekmi je prisostvoval prezident franc. republike z ministri, belgijski kralj in mnogo drugih odličnih gostov. Natančnejše poročilo še objavimo. Zdi se nam primerno, da citiramo besede, ki so jih napisali „Narodni Listy“, poročajoč o tej zmagi: „Tyršov sokolski sistem je lahko čvrsta podlaga vzgoji naše mladine in kakor je storila jugoslovenska vlada, tako bi naj tudi naša (Češkoslovaška) proglasila Tyršov sestav za temelj telesne kulture naše mladine. Uspeh sokolskih društev na francoskih tleh je zopet nov povod k temu.“

Sport.

„Maribor“ dosegel v finalni prvenstveni tekmi prvenstvo v mariborskem okrožju Ljublj. nogom. podsaveza. V nedeljo se je odigrala zadnja pomladanska prvenstvena tekma v Mariboru in sicer med Maribor I. in MAK I. (Rote Elf). Maribor je bil skozi celo igro v lahki premoči, ki se je kmalu v drugem polčasu stopnjevala do popolnega oblaganja MAK-a. Po polčasu (1:1) je dosegel „Maribor“ kmalu vodstvo, v 15., 16. in 17. minuti je pa hitro dopolnjeval rezultat. Po šestem goalu je padel še lastni goal. Ob rezultatu 7:1 za „Maribor“ so zgubili igralci MAK-a vsako medsebojno vez in disciplino. Ko so pričeli rdeči igro smešiti, jo je sodnik končal ter prekinil s tem nesportno počenjanje MAK-a. Koti 6:0 za Maribor. Sodnik g. Suput dober. Občinstva okoli 700. Mariborovo zmago-

vito moštvo v pomladanskem prvenstvu je bilo v isti sestavi, kot proti Rapidu. Vratar Glazer je dokazal lepo znanje. Dokaj popolna je bila obrana, Adamović in Skrabar, oba sigurna in skrajno požrtvovalna. Krilci Stauber-Vauda (kapetan moštva) -Safran so podpirali zelo lepo napade in če je bilo treba, so bili tudi uvaževanja vredna obrana. Napadalna vrsta je bila zasedena na levem krilu po Vogrincu, zvezi Musloviću, centru Gašiču, desni zvezi Fridau in krilu Vračku. Napadalcii so se posebno v prvenstvenih tekmah dokaj častno izkazali. Dosegli so v prvenstvu lepi scor 10:1. Med njimi se odlikujeta Muslović in Gašič po prodorni sili, Vogrinec po sigurnosti in hitrosti, Fridau (Ormož) in Vračko po lepo skombiniranih napadih. V prvem moštvo so med drugimi igrali tudi trije gojenci vojaške realke pri vseh prvenstvenih tekmah ter častno zastopali glasovito sportno vzgojo, ki jo goji voj. realka pod vodstvom polk. g. Jakovljevića in s tem veliko dopomogli, da je po treh letih jugoslov. Maribora letos prvič prišlo prvenstvo mesta Maribor v slovenske roke. Sramotno postopanje MAK-a pa je težko umljivo. Če je tudi bila zmaga Maribora hud udarec na njihovo, od Rapida še posebno jim vcepljeno, samozavest — se ni pričakovalo od tega kluba tako zadržanje. Zivimo pač v Jugoslaviji in tu se ne bo dalo slovenski sport kratkoročno stalno prezirati. Mora se pač naučiti tudi z njim računati in potem častno podleči ali zmagati. Ko se povzpejo enkrat naši nemški sportniki do te zavesti, potem ne bo več obupa in razočaranja.

„Sport.“ Izšla je 21. številka s sledečo vsebino: Vpliv sporta na živčni sistem. — Občni pravilnik Jugoslov. nogometnega saveza. — Nogomet. — Konjski Sport. — Službene objave. Ilustracije domačih in svetovnih tekem.

Gospodarstvo.

Borza 23. maja.

Curih: Berlin 9.40, New York 544, London 22.19, Pariz 48.15, Milan 30.65, Praga 8.20, Budimpešta 2.60, Zagreb 4.50, Varšava 0.62, Dunaj 1.40, avstrijske žigosane krone 1.03.

Zagreb: Berlin 207—211.50, Italija 690—692, London 492—500, New York 121—125, Pariz 1100—1120, Praga 187 do 188, Svica 2200—2250. Valute: Ameriški dolarji 119.50—120.50, avstrijske krone 22—23, carski rublji 53—56, češko-slovaške krone 192—0, francoski franki 1015—0, napoleonidori 412—415, nemške marke 215—225, romunski lei 216—222, souvereigni 255, italij. lire 675—680, turške lire 480.

Dunaj: Ameriški dolarji 554—558, nemške marke 958—964, angleški funti 2230—2250, francoski franki 4895 do 4935, italijanske lire 3105—3125, jugoslovanske dinarji 1805—1825, poljske marke 61—63, švicarski franki 10.050—10.100, češkoslovaške krone 839.50—845.50, madžarske krone 314.50 do 317.50.

Postopanje s selitvenim blagom onih naših in tujih državljanov, ki se ne sele na podlagi opcije.

Finančno ministrstvo je odredilo z odredbo 26. marca t. l. da zamore Generalna direkcija carin v Beogradu dovoliti carinskih pristojbin in davkov na poslovno obrt prost izvoz in sicer pod sledečimi pogoji: V prošnji s katero se prosi oproščenje carine in katera se dostavi Generalni direkciji carine se morajo navesti sledeči dokazi: 1. Odobrenje pristojne politične oblasti s katerim se prošilec in njegovi očetelji dovoljuje izselitev. 2. Uverjenje občinske oblasti potrjeno od policijske oblasti onega kraja kjer je bil prošilec stalno nastanjen: a) o državljanstvu, b) o poklicu, c) o številu članov očetelji s katero se izseljuje, d) o predmetih in količini, ki jih izvažajo. 3. Potrjeno, da so označene stvari bile res lastnina izseljenca in da odgovarjajo njegovim imovini in stanu. Pod tem se razumejo: rabljene obleke in perilo, posteljina, posoda, pohištvo, obrtno orodje ali drugi taki predmeti, ki niso predmeti trgovine. Carine in osiguranja valute pa se ne oprošča; živina, živila, jestvine, pijača, surovine, polusurovine, ter očitno novi in neuporabljeni pred-

meti, v kolikor so podrejeni carini in osiguranju valute. Ekspedicija selitvenih stvari izseljenca se bo vršila potom deklaracije ali seznama, kakršna je pač množina in vrednost. Za te stvari se ne zahteva tarifska prijava, ampak je treba le v deklaraciji označiti da je to selitveno že rabljeno pohištvo, orodje itd. S stvarmi, ki niso v spisu označene in ki niso po ugoditvi gen. direkcije oproščene carine se postopa kakor z drugim blagom za izvoz. Poleg tega pa more izseljenec vzeti s seboj carine in osiguranja prosto hrano za dva dneva.

g Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 20. maja se je pripeljalo 188 prašičev. Cene so bile sledeče: Plemenske svinje od 28 do 30, Polpitane svinje od 30 do 32 kron za en kilogram žive teže, mladi prašiči 6 do 11 tednov stari od 240 do 480, jesenski prašiči od 550 do 950 kron za komad. Kupčija je bilo zelo živahna; na sejmu se je nahajalo največ mladih prašičev, ki so pa bili vsi razprodani.

g Ljubljanski veliki semenj. Vse stranke, katere nameravajo postaviti na prostoru »Ljubljanskega velikega semenja« lastne paviljone, se prosijo, da se naj takoj zgledajo pri gospodu arhitektu Costaperari pri Obratnem ravnateljstvu južne železnice, II. nadstropje v belgijski vojašnici, kateri jim bo dal vse potrebne podatke.

g Produkcija vžgalic v Jugoslaviji. V naši državi imamo dosejati 5 tovarn za izdelovanje vžgalic. Tovarna v Beogradu je bila za časa vojne popolnoma porušena in se je ni več obnovilo. Dnevna produkcija v drugih tovarnah pa iznaša: Osijek 350.000, Baja 50.000, Novi Vrbas 60.000, Vrbovsko 60.000 in Dohac pri Travniku 200.000 škatlic po 60 komadov vžgalic. Tovarna v Rušah je pred nedavnim pogorela, a je izdelovala 6000 škatlic dnevno. Z navedenimi proizvodi je naša dnevna potreba skoraj popolnoma krita. Pred vojno se je potrebni les za izdelavo žigic uvozilo največ iz Sibirije. Sedaj se pa vporablja

v največji meri kanadska jablan, ki vspeva v Baranji in v Bosni.

g Sumarska banka v Sarajevu. — Kakor javljajo listi, vstanovila se bode v najkrajšem času v Sarajevu banka pod gornjim naslovom, ki bode služila v svrhu eksploatacije bosenskih šum in predelavanje drv. Višina delniške glavnice še ni znana.

g Sprejemanje ovce iz Bolgarske. Komisija za sprejemanje goveje živine je prevzela od 14. do 18. maja t. l. od Bolgarov: V Zaječaru 1500, v Krivi Palanki 2909 in v Caribrodu 7409 ovce. Skupaj toraj 11.818 ovce. Vse te ovce se bode prodalo na javni dražbi med 20. in 29. majem našim državljanom v Zaječaru, Kumanovem, Pirotu, Beli Palanki in Babušnici.

g Ležarina za robo v železniških in carinskih skladiščih. V prometnem ministrstvu je podpisana nova naredba o zameni in dopolnitvi zakona o doplačanju carine. Po teh predpisih se predvideva, da se ležarina na robo ki je začasno shranjena v železniških skladiščih, poviša za 1 dinar dnevno za vsakih 100 kg., a za ono, ki se nahaja v carinskih skladiščih, pa za pol dinarja po 100 kg dnevno.

g Transportiranje goveje živine iz Nemčije. Okoli 1. junija t. l. počeli bojo prihajati prvi transporti goveje živine iz Nemčije v našo državo. Na poti, od avstrijske meje do notranjosti naše države, se že vrejajo postaje, na katerih se bode to živino krmilo in napajalo. Radovedni smo, kedaj se bode tudi Avstrijo prisililo, da nam izroči onih 11.000 glav gov. živine, ki nam jih je dolžna dati 6 mesecev po ratifikaciji senžermanske mirovne pogodbe.

Razdelitev zlatega zaklada Avstro-Ogrske banke. Na poziv reparacijske komisije počela so 13. t. m. pogajanja med likvidatorji Avstro-Ogrske banke in zastopniki nasledstvenih držav, o likvidaciji razdelitvi 50 milijonov vrednega zlatega zaklada in metalne imovine Avstro-Ogrske banke.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Strojno pisarico za slovensko in nemščino sprejme s 1. avgustom t. l. dr. Rosina, odvetnik v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 18. Plača po dogovoru. 701 2—1

Kurjač treznega značaja se sprejme takoj v tovarni usnja Freund, Maribor. 700

Razno pohištvo iz trdega lesa, lepa omara za knjižnico in salonsko ogledalo se ceno proda. Trg svobode 3, 2. nstr., desno, vrata 11. 705

Dobro ohranjeno moško kolo se jako poceni proda. Vpraša se v Cankarjevi ulici št. 1 pri hišniku.

Primorci!

Naznanjam, da sem odprl

ново higijenično brivnico.

Za prvovrstno in čisto postrežbo jamčim. 268

Vjekoslav Gjurić

primorski begunec.
Maribor, Jurčičeva ulica št. 9.

Razpošiljam

na vse strani po najnižjih dnevni cenah v poštinih paketih in po železnici:

Pravo švicar. Kohler-čokolado

Nestlé desert mlečno čokolado

Cailler mlečno čokolado

Peter desertni kakao

Pravi holandski Van Houten-kakao

Corff-kakao 692

Amerikanski mercantil kakao

Vinko Hmelak

Maribor, Slomškov trg 6

Zahtevajte cenike!

Prodaja gozda.

Graščina Arvež v Arvežu (Arnfels) proda svoje gozdove v Spodnji Kaplji, obsegajoče 26 ha, ter gozdove v Gornjem Boču, obsegajoče 17 ha. Ponudbe naj se pošljejo na upravitelstvo graščine Arvež v Arvežu (Arnfels), republika Avstrija. 704 2-1

Singer
Singer
Singer
Singer

šivalni stroji

šivanke

nadomestni deli

strojno olje.

Velika pošiljatev iz Amerike dospela. Dobi se samo v naši podružnici

Singer šiv. stroji Bourne & Co. Newyork

podružnica Maribor, začasno Dravska ulica 10. 600

Ugodni plačilni pogoji na obroke.

Dokazano dobro idoča

drogerija

združena z damskim in moškim salonom za friziranje, sestojeca iz

treh prostorov v v. ojem mestu

Vojvodine, na ogalu oveh glavnih

ulic, se takoj proda ali odstopi.

Ponudbe na upravo „Tabora“ pod

števil. 699. 699 3—2